

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Кафедра маркетингу та УІД
Сумський регіональний центр
інтелектуального розвитку
Українська асоціація маркетингу
Всеукраїнська спілка вчених-економістів**

**Збірник тез доповідей
X Міжнародної
науково-практичної конференції**

**«МАРКЕТИНГ ІННОВАЦІЙ
І ІННОВАЦІЇ У МАРКЕТИНГУ»**

29 вересня – 1 жовтня 2016 року

Суми 2016

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Вважаємо, що дослідження територіального розвитку України в сучасних умовах, повинні спиратись на такі вихідні положення, як наявність анексованих та окупованих територій та проведення антитерористичної операції, рецесія в економіці, активні процеси реформування, у тому числі децентралізація влади тощо. Вищезгадані процеси відбуваються на тлі зміни розуміння змісту територіального розвитку та механізмів його реалізації іншими країнами. Зазначимо, що можна виокремити три узагальнюючі підходи до територіального розвитку – європейський, американський та плановий (або радянський). Україна довгий час розвивалась за зразком планового підходу до територіального розвитку, навіть за часи незалежності залишаючись частково у загально-радянському баченні значення конкретних територій. Зараз актуальним є переосмислення підходів до територіального розвитку з позицій орієнтації його на стратегічні пріоритети України та одночасної імплементації в нього екологічної (або сталої) та інновативної компонент, як передумов ефективного у довгостроковій перспективі розвитку.

Європейський Союз, в рамках проекту Територіальний підхід до локального розвитку (Territorial Approach to Local Development), пропонує визначати територіальний розвиток як ендегенний (внутрішньо орієнтований) і просторово інтегрований розвиток, що забезпечує систему важелів та противаг для співробітництва і взаємодії всіх дійових осіб на різних рівнях та створює додаткову вартість на регіональному та національному рівнях. В основу оновленого розуміння територіального розвитку покладено створення єдиного стратегічного наскрізного бачення розвитку на рівні держави із наступною деталізацією для місцевого рівня, а також переведення всіх законодавчих, програмних та проектних ініціатив щодо територіального розвитку у відповідність із цим стратегічним баченням. Підхід намагається поєднати специфіку та особливості кожної території із загальнонаціональними пріоритетами та цілями.

США реалізує політику територіального розвитку через складну та недостатньо зорганізовану мережу різнопрофільних комплексних

програм запроваджених федеральними, державними та місцевими органами влади, що іноді перетинаються у просторовому вимірі. Виділяють ряд етапів процесу еволюції політики просторового розвитку США, кожен з яких супроводжувався власним набором політик та механізмів регулювання. Наразі країна перебуває в стадії формування чергового етапу просторової політики. Основним його вектором є усунення розбіжностей та протиріч між національними цілями, спрямованих на забезпечення загально національного добробуту, та тими, що фокусуються на розв'язанні внутрішніх проблем.

Узагальнюючи для України відмітимо, що з одного боку країні було притаманне описове ставлення до територіального розвитку, що ігнорувало багаторівневість взаємозв'язки конкретних територій та комплекс соціально-економічних, інфраструктурних та політичних особливостей розвитку, по-друге – наявність численних нескоординованих програм. У сукупності це призвело до недооцінки інфраструктурних особливостей та можливостей областей України. У сучасних умовах це призвело не тільки до неефективності регіональної політики, але і до уможливлення військового конфлікту.

Отже оновлення сприйняття територіального розвитку потребує просторово скоординованого розвитку на місцевому рівні, що посилює взаємодію суб'єктів, які діють в різних масштабах і потребують різних підходів до планування і управління. Формування стратегічних пріоритетів національного розвитку стає необхідною умовою ефективного соціально-економічного розвитку держави та наскрізним імперативом при формуванні територіальних політик, програм та проектів. Вищезазначене підвищує значимість експертизи планів з метою збалансування місцевих та національних пріоритетів. Основою територіального розвитку повинні стати інноваційні підходи до управління та організації та технології. Екологічна політика наразі повинна стати інклюзивним елементом територіального розвитку, а не залишатись надбудовою над програмами, політиками та планами.

Україна має всі передумови для того, щоб долучитись до процесу оновлення підходів до територіального планування та прогнозування з використанням останніх теоретичних та практичних напрацювань. Принципи децентралізації та розбудови територіального розвитку, що закріплені законодавчо, повністю відповідають оновленому європейському баченні територіального розвитку.